

Offentliga handlingar, upphovsrättsskydd och sekretess

- musik och annat arkivmaterial i Svenskt visarkiv

En av Svenskt visarkivs viktigaste uppgifter är att betjäna musiker, forskare och allmänhet med musikmaterial. Denna hantering regleras av olika delar av lagstiftningen. Som medborgare har vi laglig rätt att få del av handlingar i våra statliga arkiv och bibliotek. Men när det gäller konstnärliga alster finns också lagstadgat skydd som garanterar upphovsmän och andra rättsinnehavare rätten att bestämma över hur deras verk får användas och spridas. Hanteringen av känsligt material regleras dessutom genom sekretesslagstiftningen.

Det musikaliska materialet i Svenskt visarkiv är av många olika slag. Här finns tryckta noter och texter samt handskrifter med liknande innehåll. Arkivets ljud- och videosamlingar kommer också från olika källor; allt från de tidigaste fonografullarna till moderna inspelningar av folkmusik och jazz. En stor del av inspelningarna har gjorts av visarkivets personal, men här finns också samlingar av andras inspelningar liksom kommersiella utgåvor.

Det gemensamma är dock att allt material omfattas av upphovsrättslagstiftningen och de undantag från denna som görs i arkiv och bibliotekssammanhang.

Grundläggande bestämmelser för upphovsrätt när det gäller musik

- **Rätten till varje musikverk innehas av dess upphovsman.**
  - Denna rätt gäller i 70 år efter upphovsmannens död.
- **Rätten till ett framförande innehas av medverkande musiker, sångare etc.**
  - Dessa så kallade "närstående rättigheter" gäller 50 år efter inspelningen. Det pågår för närvarande en översyn av denna lagstiftning på EU-nivå.
- **Rätten till en inspelning innehas av den som gjort den.**
  - Denna "produktionsrätt" tillhör också de närstående rättigheterna och gäller 50 år efter inspelningen.

När rättigheterna gått ut blir verken fria att användas, publiceras och mångfaldigas av andra. Innan dess krävs rättsinnehavarnas tillstånd för detta. Material från Svenskt visarkiv kan inte publiceras utan dessa tillstånd. När upphovsmannen dött övergår rätten till dennes arvingar – vid en eventuell publikation av inspelningar efter avlidna musiker och sångare måste alltså tillstånd från efterlevande inhämtas. Detta gäller även de närstående rättigheterna.

Viktiga undantag från upphovsrätt och närstående rättigheter

- Kopior för privat bruk
  - Privatpersoner har rätt att göra kopior för privat bruk av upphovsrättskyddat material. Allmänheten har alltså möjlighet att besöka Svenskt visarkiv och göra enstaka kopior ur materialet för sitt eget privata bruk.

- Möjlighet till kopiering för privat bruk via ombud
  - Musikaliska verk får ej kopieras via ombud. Det innebär att personalen på Svenskt visarkiv ej har rätt att kopiera skyddade verk och lämna ut eller sända dem till kunder via post eller mejl. Detta även om det handlar om privat bruk. Detta förbehåll gäller endast musikaliska verk – noter och inspelningar.
  - När det gäller ”litterära verk” får dessa kopieras via ombud förutsatt att det gäller begränsade delar av ett större verk.

Sekretess

I en del fall kan material i Svenskt visarkiv beläggas med sekretess.

Här görs en skillnad mellan donerade privata samlingar och sådant material som samlats in av Svenskt visarkivs personal. Det senare räknas som allmän handling och omfattas av offentlighetsprincipen. Sekretess för sådant offentligt material regleras i Sekretesslagen bl.a. 7 kap. ”Sekretess med hänsyn främst till skyddet för enskilds personliga förhållanden.”

24 § Sekretess gäller för uppgift i upptagning som har dialektologiskt eller etnologiskt innehåll och som har gjorts eller anskaffats för vetenskapligt ändamål, om det kan antas att den, som har lämnat uppgiften eller som uppgiften avser, eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

Sekretessen gäller i högst femtio år. Tillämpningen av sekretesslagen bedöms och beslutas av arkivchefen i varje enskilt fall.

Privata donationers tillgänglighet regleras i avtal mellan donator och Svenskt visarkiv.

Stockholm den 31 mars 2010

Dan Lundberg
Arkivchef, Svenskt visarkiv